

GRAŽINA DIDELYTĚ

se narodila 2. října 1938 v Kaunas. Studovala architekturu na polytechnickém institutu a poté knižní ilustraci na Akademii výtvarných umění ve Vilniusu. Po získání diplomu roku 1967 se věnuje volné a knižní grafice. Žije nyní v hlavním městě Litevské SSR Vilniusu.

Vystavuje od roku 1968. Její práce byly vystaveny na několika společných výstavách v Litevské SSR, v republikách sovětského Pobaltí a v řadě měst SSSR. Zúčastnila se mnoha výstav exlibris a drobné užití grafiky v zahraničí. Z nejdůležitějších uvádíme: r. 1970 v Budapešti, v letech 1973, 1975, 1977 a 1979 v Malborku, r. 1974 na mezinárodním kongresu sběratelů exlibris v Bledu v Jugoslávii, kde získala první cenu za tvorbu exlibris, roku 1976 na mezinárodním kongresu sběratelů exlibris v Lisabonu v Portugalsku, v témže roce na mezinárodní přehlídce malých grafických forem v Norimberku v NSR, v letech 1979, 1981 a 1983 na mezinárodní výstavě Malé formy grafiky v Lodži, v letech 1978 — 1983 na INTER-EXLIBRIS ve Frederikshavn v Dánsku. Získala řadu cen a čestných uznání.

Samostatné výstavy u nás — roku 1975 v Mohelnici, Uherském Hradišti, Šumperku a Moravské Třebové, r. 1976 ve Frýdlantu nad Ostravicí a Valašském Meziříčí, r. 1977 v Adamově, r. 1982 v Opavě, stejně jako výstava v Sobotce — se uskutečnily ze soukromé sbírky Václava Křupky z Mohelnice.

80. výstava ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1983. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel exlibris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl Mír 6, provoz 62, Praha 3, Čáslavská 15

GRAŽINA DIDELYTĚ GRAFIKA

Rodný dům

Václava Šolce

Sobotka, říjen-listopad 1983

Dílo Gražiny Didelyté je u nás známo spíš moravským zájemcům o umění, jimž bylo představeno na výstavách v Mohelnici, Olomouci, Frýdlantě nad Ostravicí, Šumperku, Moravské Třebové, Uherském Hradišti, Valašském Meziříčí, Adamově a Opově.

Autorka se narodila v někdejší hlavním městě Litvy Kaunas, kde také prožila převážnou část svého dosavadního života. Před několika lety se přestěhovala do hlavního města Litevské SSR Vilnius. — Ačkoliv žije ve městě, každoročně odtud odjíždí do hor, k moři či na vesnici. Stále znova a znova ji uchvacuje příroda, kterou obdivuje nejen na svých cestách po sovětských republikách, ale k níž se vytrvale a věrně vrací celým svým uměleckým dílem.

Pokud bych měl co nejstručněji, jedním slovem, charakterizovat její dílo a vlastně i osobnost, nejspíš bych zvolil pojem „romantismus“. Vždy mě totiž udivuje a současně — vskrytu přiznávám — také uspokojuje její touha hledat a navštěvovat neznámé pro ni dosud končiny veliké sovětské země. Ale nejsou to města, která by ji lákala svými širokými bulváry a lidským hemžením. Obdivuje horské masívy, lesy, tajgy a mořská pobřeží nedotčená civilizací, je nadšena, najde-li na louce květinu, kterou ještě předtím neviděla. Proto také její práce — velké i ty nejdrobnější listy — nesou neklamné znamení jejího hlubokého vztahu k přírodě i k minulosti její rodné země. Její grafiky, svébytné technikou, charakteristickým uměleckým rukopisem i výběrem motivů, upoutaly pozornost znalců i sběratelů grafiky na mnoha výstavách nejen v pobaltských republikách, ale i v řadě evropských zemí. Prvního mezinárodního ocenění se jí dostalo tři roky po absolvování Akademie výtvarného umění r. 1970 na výstavě v Budapešti. Od té doby je to už pěkná řádka prvních cen, zlatých medailí i čestných uznání. Tuto skutečnost neuvádím proto, abych zdůraznil mezinárodní proslulost sovětské umělkyně, ale spíš proto, že o těchto oceněních se zmiňuje jen velmi nerada a s uzarděním. Tím chci současně zdůraznit její skromnost, plachost a snahu nestavět se na odív.

Víc než ve výstavních síních se cítí doma a šťastna ve své pracovně, kde do vyleštěné desky může pře-

nášet své vzpomínky z cest, svůj vroucí vztah k rodné zemi, k jejím krásám, k jejímu lidu, k její minulosti i současnosti.

Tak před léty vznikl cyklus listů Sonety borovic, jímž vzdala hold litevské přírodě, pak cyklus Hlubiny, jímž sestoupila pod hladinu Baltského moře a vlastně až pod mořské dno, kde jsou skryty jantarové poklady, cyklus Hory volají, v němž se vrací ke svým pobytům v horách. Cyklus Vesnické motivy netvoří velké listy, ale zcela drobné, takřka miniaturní listy, jimiž před zraky moderní civilizace objevuje kouzlo dávno zapomenutých venkovských zákoutí, prostotu, ale upřímnost venkovských lidí. A právě tento cyklus přinesl autorce uznání na výstavě, kterou před několika lety uspořádala společnost Albrechta Dürera v Norimberku na téma Grafické miniatury 20. století. Na motivy veršů litevského básníka Justina Marcinkevičiuse vytvořila cyklus listů nazvaný Ó tévišké — Ó domove. Zdá se tedy, že zdroj inspirace přírodou a životem lidí na Litvě je takřka nevyčerpatelný.

Drobnokresebné grafiky Gražiny Didelyté jsou spíš intimní povahy, chtějí přitáhnout vnímatele co nejbliže k sobě, aby mohly hovořit z očí do očí, od srdce k srdci. Její práce jsou plny poezie. A proto si myslím, že jim v rodném domě básníka Václava Šolce bude velmi dobře.

VÁCLAV KŘUPKA